

De andere jongen vlogen kort daarna uit, doch keerden geregeld op het nest terug. Nadat reeds eenige dagen te voren zich meermalen een troep van 20 of 25 ooievaars boven Baarn vertoonde, verdwenen de jongen den 16 Aug. voorgoed. De oude ooievaars bleven nog geregeld het nest bezoeken tot 31 Aug., volgens den boer later dan vorige jaren, en verdwenen toen ook.

Zoo vliegen er dus op het oogenblik waarschijnlijk nog 16 geringde ooievaars rond. Dat dit aantal zoo beperkt is heeft één voordeel: wanneer het volgende jaar ergens een geringde ooievaar op een nest verschijnt, zal het makkelijker zijn uit te maken, waar hij vandaan komt ook zonder dat de vogel gevangen en het nummer afgelezen kan worden.

Moge echter in het volgende voorjaar door veler medewerking het aantal geringde ooievaars in Nederland aanzienlijk toenemen! Aanmeldingen zijn nu reeds zeer welkom bij

Zoöl. Station, Helder.

H. C. DELSMAN.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

LITERATUUROVERZICHT.

Wo die Natur reich ist, da sind auch die Raubtiere reich vertreten; niemals beeinträchtigen sie den Bestand ihrer Beute. Noch nie haben die Löwen und Leoparden die grossen Antilopenherden verringert, bevor der Weisse kam; nie haben die Raubvögel Nordamerika's die Wandertaubenscharen vernichtet, trotzdem sie diesen stets in Massen folgten. Nur wir selbst sind am Rückgang unserer Natur schuld!
Dr. GUENTHER.

Het in het vorige overzicht genoemde mooie ornithologisch werk van Pycraft »A History of Birds« is één deel van een serie van vier à f 7.35, getiteld *Animal Life, an evolutionary natural history, edited by Pycraft*; Vol I. Mammals, II. Birds, III. Reptiles, Amphibia, and Fishes, IV. Invertebrates; Contributors Beddard, Boulenger, Cunningham, Kirkpatrick, Rennie, Lydekker, Thomson, Woodward. »It gives an intelligent account of the history, relationships, and every day life of animals, in the light of recent advances in Biology, from the standpoint of the evolutionist and the field naturalist.«

Het deel vogels is het eenige deel dat reeds uitgekomen is, en dit is bewerkt door Pycraft zelf. Ray Lankester schrijft een voorrede en is een en al roem over dit vogelboek en ik ben het volkomen met hem eens. Hij wijst er ook op, dat er geen zoölogisch boek mogelijk is, dat de dieren in iedere richting kan behandelen, en dat bovendien onze kennis steeds groeiende is en geheel nieuwe aanwinsten krijgt, zoodat niemand moet meenen, dat er te veel boeken komen; ieder boek is welkom als het werkelijk een *nieuw* boek is en indien het door een werkelijken *kenner* is geschreven. »En«, laat hij er op volgen, »dit werk is een totaal nieuw boek en de voortreffelijke ornitholoog Pycraft is een kenner van den eersten rang.«

Ook ik vind dit werk een prachtige stap vooruit in de moderne ornithologische studie. Systematische werken moeten er natuurlijk ook zijn bij wijze van catalogus of museum, maar dan moeten zij ook alléén als zoodanig beschouwd worden en zich niet als studieboeken voordoen.

Pycraft wil een studieoverzicht over de groep »Aves« geven en laat ze zien als een deel van 't geheel, en zegt ons hoe dit deel geworden is, welke rol het vervult en welke handelingen door dit deel volbracht worden en hoe die acties te verklaren zijn. De schrijver zegt zelf er over: »Het is mijn streven om het vogellevens te laten zien van het standpunt van den Evolutionist; de geboorte en groei van de verschillende typen, hetzij ze beschouwd worden als groote groepen of als geographische rassen zet ik in breede lijnen uiteen. De uitwendige schoonheid van vorm en kleur der vogels heeft de ornithologen zóózeer verblind, dat ze maar weinig attentie schonken aan de mogelijke factoren die in 't spel waren bij 't ontstaan van deze eigenaardigheden. *Het doel van dit boek is, de studie der vogels te maken tot een studie van levende organismen* (dus in groote tegenstelling met de ouderwetsche ornithologen, die er helaas heden nóg wel zijn, die als collectionneurs maar doode huiden opstapelen en beschrijven zonder eenige kosmische en biologische kennis of studie. Ref.). De vogels zijn voor mij gevormd gedeeltelijk door een aangeboren constitutie, en gedeeltelijk door dien

»strijd om 't bestaan« die het lot is van elk levend wezen — een strijd met de omgeving, bezielde en onbezielde.

Langzamerhand begint de waarheid toch hoe langer hoe meer door te dringen, dat men pas systematiker zijn kan als men eerst de geheele groep anatomisch, histologisch, embryologisch, phylogenetisch, geographisch en oekologisch onder de knie heeft. Systematiek beoefenen als een *beginvak* is onzin.

Het boek van Pycraft herinnert mij eenigszins aan het eveneens zeer mooie maar meer elementaire boek van William Beebe getiteld: *The bird, its form and function* Constable 1907, welk werk schitterend is geïllustreerd door middel van photo's die de besproken onderwerpen aangeven. f 9.80.

Laat mij hier tevens drie zeer aanbevelenswaardige populaire boeken over Amerikaanse vogels noemen: 1) *American Birds*, photographed and studied from life by William Lovell Finley. f 6. New-York, Scribner 1908. Ik vind de photo's zeer mooi en de tekst is in den trant van Kearton's boeken. 2) *Cramps and Cruises of an Ornithologist* by Frank Chapman, with 250 photographs from Nature by the author f 10.

Deze photo's zijn heerlijk mooi; talrijke flamingo-families zijn zelfs nergens zoo nog verschenen. De beroemde ornitholoog Chapman heeft hiervoor dan ook heel Amerika doorgereisd met het doel tevens om materiaal in photo's te verzamelen voor „*The Habitat Bird Groups*” in het Amerikaanse Museum. Dit museum verspreidt ook zeer goedkope boekjes (25 cent en 50 pag.) vol photo's van die groepen: *Guide Leaflets, published by the Am. Mus. of Nat. Hist.* waarvan ik er reeds 28 stuks bezit 3) *Bird-Life, by Chapman* a Guide to the Study of our common Birds. Wanneer men, zich, zooals ik gedaan heb, de nieuwste editie aanschafft, dan krijgt men de 75 door E. Seton Thompson zeer juist geteekende platen, in kleuren, en het aardige boek kost slechts ± f 5. Men werkt zich door dit boek gezellig in 't Amerikaanse vogellevens in.

Van Seton Thompson's dierenstudies noem ik heden: *The natural history of the ten commandments* (New-York Scribner 78 pag.) *The biography of a Grizzly* (Juni 1910. tiende druk! London Hodder and Stoughton, 167 pag.) en *The trail of the Sandhill Stag* (1908, zevende druk, Londen, Nutt, 93 pag.) Over den inhoud hoef ik niets te zeggen; zijn aardige schrijfmanner over zijn accurate studies is bekend genoeg.

De „Naturw. Wochenschrift” van 31 Juli 1910 gaf een groot overzicht met mooie photo's van het *Oceanographische museum in Monaco*. Bij Thomas in Leipzig wordt onder medewerking van het curatorium van het Duitse Natuurwetensch. Gezelschap uitgegeven een „*Natur-Bibliothek*” à 25 pag. het deeltje. Serie I bevat 25 nummers waaronder zéér mooie, zooals de reizen en de Kosmos van Humboldt, de Jaargetijden van Roszmäzler, etc. Wonder goedkoop en toch goede druk en stevige linnen bandjes.

Prof. Deegener: *Wesen und Bedeutung der Metamorphose bei Insekten*, Thomas, Leipzig, 1 M., is een zeer interessant en prettig geschreven leerrijk boekje over postembryonale ontwikkeling en anatomische en oekologische onderwerpen.

Kennen de lezers het uiterst nuttige „*Jahrbuch der Naturkunde*” (Karl Prochaskas Illustr. Jahrbücher) von Wilh. Berdrow à 1 M. 50. Ongelooflijke uitvoerig worden in ruim 200 geïllustr. bladzijden alle vakken van natuurkennis behandeld, en aangetoond wat er in 't afgelopen jaar weer voor nieuwe kennis is bijgekomen en waar de verhandelingen te vinden zijn. De inhoud is aldus verdeeld: Weltall und Sonnenwelt; Das Antlitz der Erde; Stoffe und Energieen; Das Leben und seine Entwicklung; Aus der Pflanzenwelt; Aus der Tierwelt; Der Mensch. Het is reeds de 8ste jaargang waarover ik mij verheug.

Het „*Jahrbuch der Vogelkunde*” von Dr. Floericke zal nu aan 't eind van dit jaar voor de derde maal uitkomen. Het is ook wel een bruikbaar werk.

Wie zich een mooi boek wil aanschaffen over „Blonde duinen” dat *mèèr* geeft dan het aardige Verkade's album, die koope toch vooral bij Enke in Stuttgart: *Dünenbuch: Werden und wandern der Dünen, Pflanzen und Tierleben auf den Dünen, Dünenbau-Bearb. von Prof. Solger, Prof. Graebner, Dr. Thienemann, Dr. Speiser, Prof. Schultze* 3 Taf u 141 Abbild, 11.20 M.

Dordrecht.

P. J. BOLLEMAN VAN DER VEEN.

GLIMWORMEN.

Naar aanleiding van uw verzoek om opgaven van vindplaatsen van glimwormen, kan ik u nog mededeelen, dat ik gisteravond 6 Oct. ± 12 uur nog een larve heb gevonden, die licht gaf. De soort was niet te determineeren. De vindplaats was ten Zuiden van Leiden aan den kant van een vaart, eenigszins beschut door een verhoogd kruispunt van spoordijk en weg. Ook hoorde ik dat 6 à 8 jaar geleden op een toen nog onbebouwd stuk weiland, aan den Witten Singel, wat 's winters onder water stond, glimwormen voorkwamen. Hopende weer iets te hebben bijgedragen tot de kennis dier beestjes.

Leiden.

T. J. RUSSELADA.